

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษาผลการเรียนจากการใช้กิจกรรมเกม ดนตรี และนิทานที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ซึ่งสรุปผลการวิจัยดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนที่ได้จากการเรียน โดยใช้กิจกรรมเกม ดนตรี และนิทานกับนักเรียนที่เรียนตามปกติ
2. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนความคิดสร้างสรรค์ ระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่เรียน โดยใช้กิจกรรมเกม ดนตรี และนิทาน จะมีความคิดสร้างสรรค์ สูงกว่านักเรียนที่เรียนตามปกติ
2. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความคิดสร้างสรรค์แตกต่างกัน
3. วิธีสอนกับเพศมีปฏิสัมพันธ์ร่วมต่อความคิดสร้างสรรค์

วิธีดำเนินการศึกษา

1. กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 โรงเรียนบ้านคอนคำถึง อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 60 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
 - 2.1 แผนการจัดกิจกรรมความคิดสร้างสรรค์ ประกอบไปด้วย
 - 2.1.1 แผนการจัดกิจกรรมความคิดสร้างสรรค์โดยใช้เกม จำนวน 12 แผน
 - 2.1.2 แผนการจัดกิจกรรมความคิดสร้างสรรค์โดยใช้ดนตรี จำนวน 12 แผน
 - 2.1.3 แผนการจัดกิจกรรมความคิดสร้างสรรค์โดยใช้นิทาน จำนวน 12 แผน
 - 2.2 แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์
เป็นแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์โดยอาศัยรูปภาพแบบ ก.

ของอาร์รี่ พันธัมณี ซึ่งดัดแปลงมาจาก ทอเรนซ์ (Torrance Test of Creative Thinking Figural Form A) ประกอบด้วยกิจกรรม 3 กิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมชุดที่ 1 การวาดภาพ (Picture Construction) โดยให้เด็กต่อเติมภาพจากสิ่งเร้าที่กำหนด เป็นกระดาษสตีกเกอร์สี่เหลี่ยม รูปไข่ 1 รูป มีขนาดความยาวในแนวรีประมาณ 9 ซม. ความกว้างประมาณ 6 ซม. ให้เด็กต่อเติมภาพให้แปลกใหม่ น่าตื่นเต้น และน่าสนใจที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ แล้วให้ตั้งชื่อภาพที่วาดแล้วให้แปลกที่สุด

กิจกรรมชุดที่ 2 การต่อเติมภาพให้สมบูรณ์ (Picture Completion) โดยให้เด็กต่อเติมภาพจากสิ่งเร้าที่กำหนดเป็นเส้นในลักษณะต่าง ๆ มีจำนวน 10 ภาพ เป็นการต่อเติมภาพให้แปลก น่าสนใจ และน่าตื่นเต้นที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ แล้วตั้งชื่อภาพที่ต่อเติมเสร็จแล้วให้แปลกและน่าสนใจ

กิจกรรมชุดที่ 3 การใช้เส้นคู่ขนาน (Pararell Line) โดยให้เด็กต่อเติมภาพจากเส้นคู่ขนาน จำนวน 30 คู่ แต่ละคู่มีความสูง 2.5 ซม. เส้นคู่ขนานมีระยะห่าง 0.8, 1.3 และ 1.7 ซม. จำนวน 3, 12 และ 15 คู่ตามลำดับ เน้นการประกอบภาพโดยใช้เส้นคู่ขนานเป็นส่วนสำคัญของภาพ และต่อเติมภาพให้แปลก แตกต่าง ไม่ซ้ำกัน แล้วตั้งชื่อภาพที่ต่อเติมเสร็จแล้วด้วย

3. การดำเนินการทดลอง

3.1 ให้นักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยใช้กิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ฝึกความคิดสร้างสรรค์โดยใช้แผนการจัดกิจกรรมเกม ดนตรี และนิทาน ใช้เวลาในการทดลอง 4 สัปดาห์ ละคร 3 ครั้ง ละคร 3 แผน ใช้เวลาครั้งละ 1.30 ชั่วโมง ช่วงเวลาที่ทดลองคือ 9.00-10.30 น.

3.2 ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่เรียนโดยใช้กิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์กับกลุ่มที่เรียนตามหลักสูตรปกติทำแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์โดยอาศัยรูปภาพแบบ ก. ของทอเรนซ์ ซึ่งแปลและดัดแปลงโดยอาร์รี่ พันธัมณี

3.3 ตรวจสอบให้คะแนนความคิดสร้างสรรค์จากแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ โดยตรวจสอบตามคู่มือการตรวจให้คะแนนของกรมฝึกหัดครู

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS for Windows สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คะแนนความคิดสร้างสรรค์ระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง และวิธีสอนระหว่างการสอนโดยใช้กิจกรรมเกม ดนตรี และนิทานกับการสอนตามปกติ โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) และเปรียบเทียบคะแนนความคิดสร้างสรรค์

ของนักเรียนต่างเพศและต่างวิธีสอนกัน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง (Two-Way ANOVA) แล้วทำการแปลผลและนำเสนอเป็นตาราง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผลดังนี้

1. วิธีสอนกับเพศมีปฏิสัมพันธ์ร่วมต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. นักเรียนชายที่เรียน โดยใช้กิจกรรมเกม ดนตรี และนิทาน กับการเรียนตามปกติ มีความคิดสร้างสรรค์ไม่แตกต่างกัน ส่วนนักเรียนหญิงที่เรียน โดยใช้กิจกรรมเกม ดนตรี และนิทาน กับการเรียนตามปกติมีความคิดสร้างสรรค์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนหญิงที่เรียน โดยใช้กิจกรรมเกม ดนตรี และนิทาน มีค่าคะแนนสูงกว่านักเรียนหญิงที่เรียนตามปกติ
3. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่เรียน โดยใช้กิจกรรมเกม ดนตรี และนิทาน มีความคิดสร้างสรรค์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนหญิงที่เรียน โดยใช้กิจกรรมเกม ดนตรี และนิทานมีค่าคะแนนสูงกว่านักเรียนชาย ส่วนนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่เรียนตามหลักสูตรปกติ มีความคิดสร้างสรรค์ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาค้นคว้า อภิปรายผลได้ดังนี้

1. นักเรียนชายที่เรียน โดยใช้กิจกรรมเกม ดนตรี และนิทาน กับการเรียนตามปกติ มีความคิดสร้างสรรค์ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ หมายถึง ไม่ว่าจะสอนด้วยวิธีใด ผลสัมฤทธิ์ที่ได้ไม่แตกต่างกัน ส่วนนักเรียนหญิงที่เรียน โดยใช้กิจกรรมเกม ดนตรี และนิทาน กับการเรียนตามปกติมีความคิดสร้างสรรค์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยนักเรียนหญิงที่เรียน โดยใช้กิจกรรมเกม ดนตรี และนิทาน มีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนหญิงที่เรียนตามปกติ ซึ่งสอดคล้องกับบรรพต พรประเสริฐ (2539, หน้า 45) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่มีระดับทักษะพื้นฐานการสังเกตต่างกัน ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมสร้างสรรค์ทางรูปภาพ กิจกรรมสร้างสรรค์ทางสัญลักษณ์ กิจกรรมสร้างสรรค์ทางภาษา และกิจกรรมการเรียนการสอนตามปกติ พบว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมสร้างสรรค์ทางรูปภาพ กิจกรรมสร้างสรรค์ทางสัญลักษณ์ กิจกรรม

สร้างสรรค์ทางภาษา มีคะแนนความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดต้องเกล้า ความคิดยืดหยุ่นและความคิดริเริ่มสูงกว่านักเรียนที่ได้รับกิจกรรมการสอนตามปกติ สำหรับความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชายที่เรียนโดยใช้กิจกรรมเกม ดนตรี และนิทานกับการเรียนตามปกติไม่แตกต่างกันนั้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากวิธีการสอน คือ กิจกรรมเกม ดนตรี และนิทานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมานั้นเหมาะสมกับนักเรียนหญิงมากกว่านักเรียนชาย เพราะกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์นี้มุ่งเน้นไปทางด้านศิลปะ การฟัง และภาษา อันจะส่งผลต่อนักเรียนหญิงเป็นอย่างมาก ซึ่งเทอร์แมนและไทเลอร์ (Terman & Tyler, 1954) ศึกษา พบว่านักเรียนหญิงมีความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษ การเขียน และศิลปะมากกว่านักเรียนชาย ส่วนนักเรียนชายมีความสามารถทางด้านคณิตศาสตร์ ภูมิศาสตร์ และวิทยาศาสตร์มากกว่านักเรียนหญิง เช่นเดียวกับ บีและแมคโคบี (Bee & Maccoby, 1974) ที่ได้วิเคราะห์ว่าเด็กหญิงโดยเฉลี่ยจะมีความสามารถเหนือเด็กผู้ชายในเรื่องการสะกดคำ การอ่าน ศิลปะ ส่วนเด็กผู้ชายโดยเฉลี่ยเหนือกว่าเด็กผู้หญิงในเรื่องเหตุผลทางคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ การที่เด็กผู้ชายเหนือกว่าเด็กผู้หญิงเรื่องการให้เหตุผล เพราะโดยเฉลี่ยแล้วเด็กผู้ชายสามารถที่จะให้ความสนใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้โดยเฉพาะโดยไม่เกิดความสับสน สำหรับเด็กผู้หญิงเหนือกว่าเด็กผู้ชายในเรื่องภาษา เพราะเด็กมีโอกาที่จะได้ปะทะสัมพันธ์กับแม่มากกว่าเด็กผู้ชายจึงมีโอกาสใช้ภาษามากกว่า

2. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่เรียนโดยใช้กิจกรรมเกม ดนตรี และนิทาน มีความคิดสร้างสรรค์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยนักเรียนหญิงที่เรียนโดยใช้กิจกรรมเกม ดนตรี และนิทาน มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนชาย ส่วนนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่เรียนตามปกติ มีความคิดสร้างสรรค์ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความคิดสร้างสรรค์ซึ่งเป็นคุณสมบัติภายในของบุคคลที่แสดงออกมาในรูปของความคิดแปลก ๆ ใหม่ ๆ อันเป็นคุณสมบัติประจำตัวของทุกคน อาจมีน้อยต่างกัน และความคิดสร้างสรรค์ของเด็กนี้จะแสดงออกมาโดยการประกอบกิจกรรมบางอย่าง เช่น กิจกรรมศิลปะ การวาดภาพ การปั้น หรือกิจกรรมทางการพูด เช่น การเล่านิทานหรือการเล่นเกมน เป็นต้น (กรมวิชาการ, 2534, หน้า 9) ดังนั้น นักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมเกม ดนตรี และนิทานจึงมีโอกาสแสดงความคิดสร้างสรรค์ของตนเองออกมามากกว่านักเรียนที่เรียนตามปกติ สำหรับนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่เรียนโดยใช้กิจกรรมความคิดสร้างสรรค์แตกต่างกันโดยนักเรียนหญิงมีค่าเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนชายนั้น นอกจากจะมีสาเหตุมาจากวิธีสอนที่เหมาะสมกับนักเรียนหญิงแล้วยังอาจมีสาเหตุมาจากความแตกต่างระหว่างบุคคลในเรื่องเพศ ซึ่งชายและหญิงมีความแตกต่างกันหลายด้าน เช่น ในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า หญิงมีความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษ การเขียน และศิลปะมากกว่าชาย ส่วนชายมีความสามารถทางด้านคณิตศาสตร์

ภูมิศาสตร์ และคณิตศาสตร์มากกว่าหญิง (Terman & Tyler, 1954) ในด้านบุคลิกภาพ พาเทลและกอร์ดอน (Patel & Gordon, 1960) ศึกษาพบว่า เด็กหญิงมีแนวโน้มที่จะคล้อยตามผู้อื่นหรือถูกชักจูงได้ง่ายกว่าชาย ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ คิมเบอร์ (Kimber, 1974) ที่ศึกษาพบว่า เด็กหญิงเลียนแบบบุคลิกภาพของผู้อื่น ได้ง่ายกว่าเด็กชาย นอกจากนี้ออสบอร์น (Osborn, 1963, pp. 19-22) ได้กล่าวไว้ว่าเพศหญิงมีสมรรถภาพทางกายด้อยกว่าเพศชายแต่เด่นกว่าในด้านจินตนาการและได้กล่าวถึงการทำการทดสอบของ Johnson O' Connor Foundation ทดสอบโดยใช้แบบทดสอบทั้งหมด 702 ชุด พบว่าเพศหญิงมีความสามารถทางด้านความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าเพศชาย 25 เปอร์เซ็นต์ และ Edwin J. McEwan of Pater Son ซึ่งรายงานไว้ว่า จากการเรียนในชั้นเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 32 คน พบว่าเด็กหญิงมีความสามารถด้านความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าเด็กชาย 40 เปอร์เซ็นต์

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้พบว่าความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงในแต่ละวิธีสอนไม่เป็นไปตามรูปแบบเดียวกัน คือ เพศหญิงที่เรียนโดยใช้กิจกรรมเกม ดนตรี และนิทาน มีคะแนนความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าเพศชาย แต่ในการสอนตามปกติ เพศหญิงและเพศชายมีคะแนนความคิดสร้างสรรค์ไม่แตกต่างกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะในการวิจัยดังนี้

1. การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์โดยใช้กิจกรรมเกม ดนตรี และนิทานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมานี้ ควรใช้ในโรงเรียนหญิงล้วนหรือในโรงเรียนสหศึกษาที่ในห้องเรียนนั้นมีนักเรียนหญิงมากกว่านักเรียนชายเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้เพราะกิจกรรมความคิดสร้างสรรค์นี้จะส่งผลต่อนักเรียนหญิงมากกว่านักเรียนชาย
2. ในการจัดกิจกรรม ครูควรหาวิธีช่วยเหลือเด็กที่ไม่กล้าแสดงความคิดสร้างสรรค์โดยการให้กำลังใจ ให้คำชมเชย สำหรับกิจกรรมที่ต้องทำร่วมกันเป็นกลุ่ม ควรให้มีการแบ่งกลุ่ม โดยแต่ละกลุ่มควรมีทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิง เพื่อที่จะให้เด็กได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกันให้เพื่อนๆ ฟัง
3. เวลาในการจัดกิจกรรมต้องเหมาะสม ไม่ควรเร่งรัดจนเกินไปเพราะจะเป็นการสกัดกั้นความคิดสร้างสรรค์ของเด็กนักเรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการทำแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ก่อนและหลังการทดลอง เพื่อจะได้ทราบถึงพัฒนาการทางความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย

2. ควรมีการศึกษาผลการใช้กิจกรรมเกม ดนตรี และนิทาน ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยโดยพิจารณาจากความแตกต่างของนักเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจ หรือการเลี้ยงดู
3. ควรมีการนำกิจกรรมเกม ดนตรี และนิทานไปทดลองใช้พัฒนาความคิดสร้างสรรค์กับนักเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2